

UEİM / Ulaşım Emniyeti
İnceleme Merkezi

ÇOK CİDDİ DENİZ KAZASI NİHAİ İNCELEME RAPORU

DONATANI	: Kaptan Yatçılık / Osman Kozacı
DENİZ ARACININ ADI ve IMO No	: DURAMAZ / AYGEM MERT
DENİZ ARACININ BAYRAĞI	: Türkiye / Türkiye
OLAY YERİ	: Fethiye Körfezi - Akdeniz
OLAY TARİHİ	: 12.08.2018 / 05.30
ÖLÜ ve YARALI DURUMU	: 1/1
HASAR DURUMU ve ÇEVRE KİRLİLİĞİ	: AYGEM MERT Parçalanarak Kullanılamaz Hale Gelmiştir

Heyet Karar No: 16 /DNZ-04 /2019

Tarih: 16 / 12 / 2019

Bu araştırma ve incelemenin tek amacı, Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi mevzuatı çerçevesinde benzer kaza ve hadiseleri önlemeye yönelik tavsiyelerde bulunmaktır. Bu rapor adli ve idari soruşturma niteliğinde olmayıp, suçu, suçluyu tespit etme ve sorumluluk paylaşımı ortaya koyma amacını taşımaz.

DAYANAK

Bu deniz kazası 27.11.2019 tarih ve 30961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “DENİZ KAZA ve OLAYLARINI İNCELEME YÖNETMELİĞİ” hükümleri doğrultusunda incelenmiştir.

İnceleme usul ve esasları için MSC 255(84) ve Resolution A.1075(28) Deniz Kaza veya Olaylarına Yönelik Emniyet İncelemeleri için Uluslararası Standartlar ve Tavsiye edilen Uygulamalara ilişkin Uluslararası Denizcilik Örgütü Kararları (Kaza İnceleme Kodu) ile 2009/18/EC Avrupa Birliği Direktifi de dikkate alınmıştır.

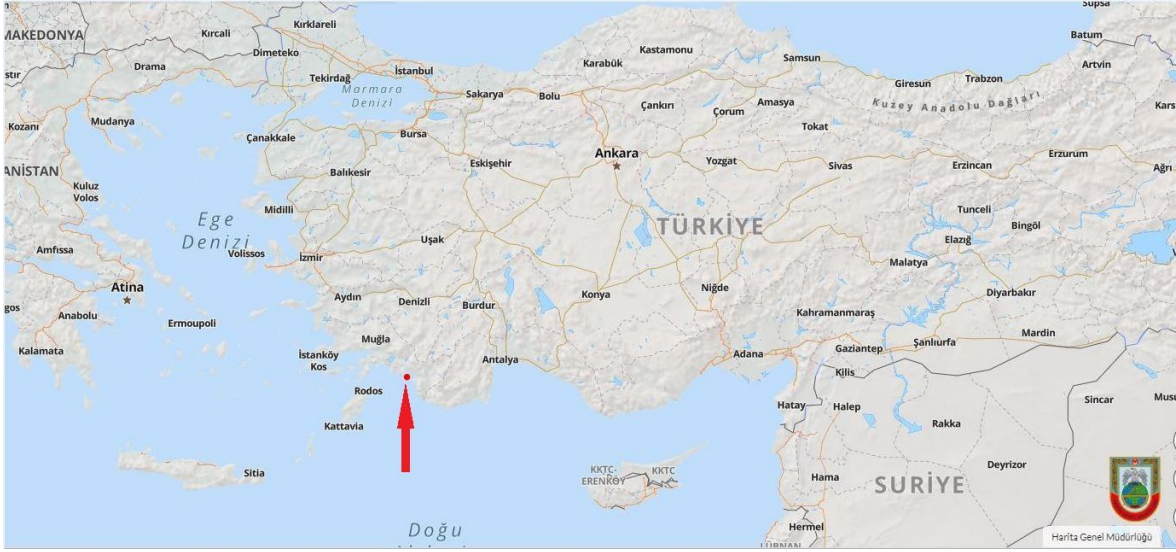
Deniz kaza incelemesinin amacı; deniz kazalarının oluşmasına neden olan gerçek sebeplere ulaşmak suretiyle denizde seyir, can, mal ve çevre emniyetine yönelik mevzuat ve uygulamaların geliştirilmesine ve ileride olabilecek benzer kaza ve olayların önlenmesine katkı sağlayacak tavsiyelerde bulunmaktır.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
RESİM LİSTESİ	ii
ÖZET	1
BÖLÜM 1 – BULGULAR.....	2
1.1 Gemilere İlişkin Bilgiler.....	2
1.2 Gemilerin Seyrine İlişkin Bilgiler	3
1.3 Kazaya İlişkin Bilgiler	4
1.4 Çevresel Koşullara İlişkin Bilgiler.....	4
BÖLÜM 2 – OLAYLARIN ANLATIMI	5
2.1 Kazanın Gelişimi.....	5
2.1.1 DURAMAZ	5
2.1.2 AYGEN MERT.....	6
2.2 Kaza Sonrası Gelişmeler ve Arama Kurtarma	6
2.3 Hasar Bilgisi.....	7
BÖLÜM 3 – DEĞERLENDİRME	8
3.1 Gözcülük.....	8
3.2 DURAMAZ Teknesinin Köprüüstü Yapısı.....	9
3.3 AYGEN MERT Teknesinin Seyre Elverişliliği	11
3.4 Benzer Kazalar	12
BÖLÜM 4 – SONUÇLAR.....	13
BÖLÜM 5 - TAVSİYELER	14

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Kazanın Yeri	1
Resim 2: DURAMAZ İsimli Ticari Yat.....	2
Resim 3: AYGEM MERT İsimli Özel Tekne (Temsili Fotoğraf).....	3
Resim 4: Kaza Yerinin Büyük Ölçekli Görünümü	5
Resim 5: DURAMAZ Teknesi Joker Botu	7
Resim 6: Kaza sonrası AYGEM MERT Teknesinden Alınan Bir Görüntü.....	7
Resim 7: Kaza Esnasında DURAMAZ Teknesi Kaptanının Konumu	9
Resim 8: DURAMAZ Teknesi Köprüüstünün Görünümü	9
Resim 9: DURAMAZ Teknesi Genel Yerleşim Planından Dikey ve Yatay Birer Kesit	10

ÖZET

Resim 1: Kazanın Yeri

Not: Rapor da kullanılan tüm saatler yerel saattir (GMT¹ +3)

Fethiye Körfezi dâhilinde turistik gezi yapan DURAMAZ isimli Türk bayraklı ticari yat, 12.08.2018 günü saat 05.30 civarında Şahin Burnu önlerinde demirlemiş olan AYGEM MERT isimli özel tekneye çatarak deniz kazasına sebebiyet vermiştir. Kaza sonrası üzerinde 2 kişi olan AYGEM MERT isimli tekne hasar görerek alabora olmuştur. Kazazedelerden birisi hafif yaralı olarak DURAMAZ isimli yatın personeli tarafından denizden alınmış, diğer kazazede ise olay yerinin 100-150 metre uzağında Sahil Güvenlik Komutanlığı bağlısı bot tarafından bulunmuştur. Kazazedeye olay yerinde ilk yardım uygulanmış fakat hayatını kaybettiği anlaşılmıştır.

Yapılan kaza incelemesi sonucu, hem DURAMAZ teknesinde hem de AYGEM MERT teknesinde tam ve etkin gözcülüğün yapılmadığı, AYGEM MERT isimli teknede bulunduğu iddia edilen her taraftan görünür fenerin ışık şiddetinin yeterli olmadığı, DURAMAZ isimli ticari yatın köprüüstü görüş alanının emniyetli seyir için yetersiz kaldığı sonuçlarına varılmıştır. Kaza incelemesinin sonuçları üzerinden, DURAMAZ teknesi donatanına, Deniz ve İşçular Düzenleme Genel Müdürlüğü ile Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğüne tavsiyelerde bulunulmuştur.

¹ GMT: Greenwich Başlangıç Meridyeni Üzerinde Ortalama Güneş Zamanı

BÖLÜM 1 – BULGULAR**1.1 Gemilere İlişkin Bilgiler**

	DURAMAZ	AYGEN MERT
Bayrağı	Türkiye	Türkiye
Klas Kuruluşu	-	-
IMO Numarası	-	-
Tipi	Ticari Yat	Özel Tekne
Donatanı	Kaptan Yatçılık	Osman Kozacı
İşleteni	-	-
İnşa Yeri ve Yılı	Fethiye-2005	İzmir - 2016
Gros Tonajı	138	0,97
Tam Boyu	30,9 metre	4,70 metre
Ana Makine ve Gücü	IVECO AIFO – 450 BHP	25 BHP

Resim 2: DURAMAZ İsimli Ticari Yat

Resim 3: AYGEN MERT isimli Özel Tekne (Temsili Fotoğraf)

1.2 Gemilerin Seyrine İlişkin Bilgiler

	DURAMAZ	AYGEN MERT
Ayrıldığı Liman	Fethiye	Fethiye
Varacağı Liman	Fethiye	Fethiye
Yolcu Sayısı	8	-
Personel Sayısı	5	2
Asgari Gemiadamı	3	1
Seyir Tipi	Yakın Sefer	-

1.3 Kazaya İlişkin Bilgiler

Kaza Zamanı	12.08.2018 / 05:30 LT
Kaza Tipi (IMO)	Çok ciddi deniz kazası
Kaza Türü	Çatışma
Kaza Yeri	Fethiye Körfezi / Akdeniz
Yaralı/Ölü/Kayıp	1/1/-
Hasar	Kullanılamaz Durumdadır (AYGEN MERT)
Kirlilik	Yok

1.4 Çevresel Koşullara İlişkin Bilgiler

Rüzgâr	Doğu yönünden çok hafif rüzgâr
Deniz Durumu	Sakin
Görüş	İyi
Hava Durumu	Açık

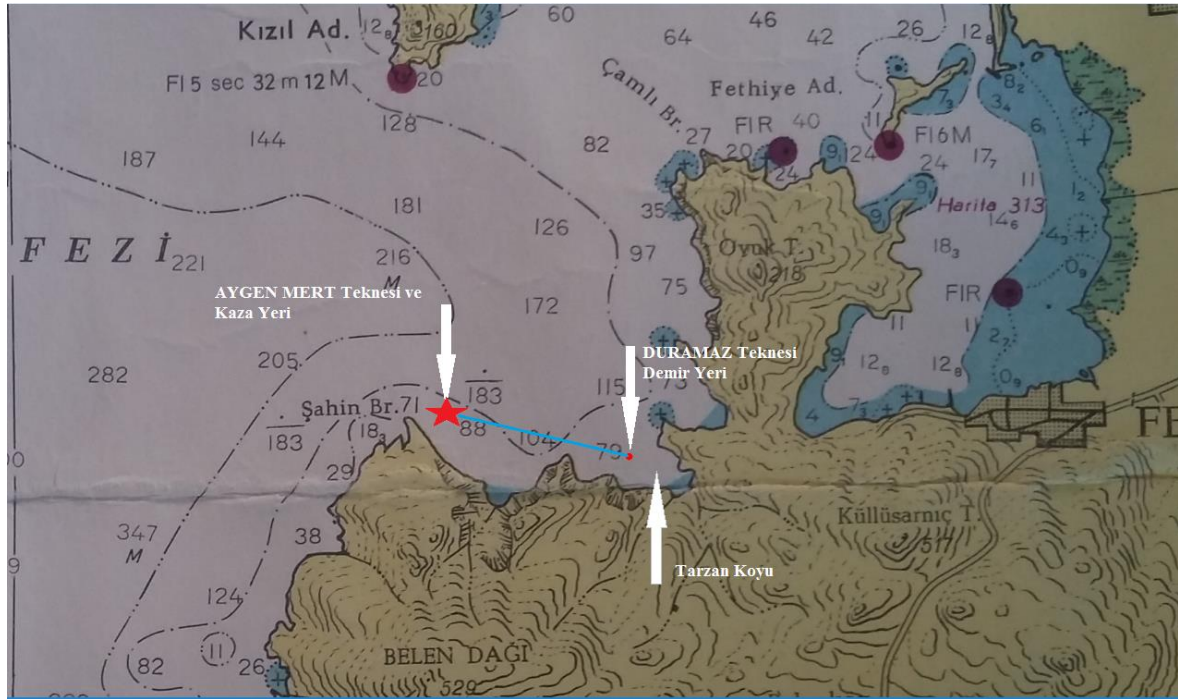
BÖLÜM 2 – OLAYLARIN ANLATIMI

Not: İncelenen deniz kazasına yol açan olayların sırası, zamanları ve şahısların konumları çoğunlukla görgü tanıklarının açıklamalarına ve yapılan görüşmelere dayanmaktadır.

2.1 Kazanın Gelişimi

2.1.1 DURAMAZ

DURAMAZ isimli ticari yat ([Resim2](#)) 11.08.2018 günü saat 17.00 civarı 5 personeli ve 8 yolcusu ile beraber Fethiye limanından ayrılmış ve planlanan tur programına başlamıştır. Saat 18.00 gibi geceyi geçirmek için Fethiye Tarzan koyuna demirlemiştir. 12.08.2018 günü saat 04.30 gibi Kalkan'a doğru seyretmek üzere Kaptan demir almaya başlamıştır. Baş tarafta 1 gemicinin gözcü olarak görevlendirildiği diğer 3 personelin ise kıç tarafta seyir hazırlığı yapmakta olduğu ifadelerden anlaşılmıştır. ([Resim4](#))

Resim 4: Kaza Yerinin Büyük Ölçekli Görünümü

Demir alma işleminin tamamlanmasından sonra DURAMAZ, uğrak rotasını izlemek üzere seyrine başlamıştır. Köprüüstünde sadece Kaptan bulunmakta olup dümenin başında ve radar açık vaziyettedir. Bölgede hüküm süren hava; çok hafif rüzgarlı, deniz sakin ve görüş iyidir. DURAMAZ kısa bir süre ilerledikten sonra Kaptan bir gürültü duymuş ve bağırtilarla beraber tekneyi durdurarak ne olduğunu anlamaya çalışmıştır. Çalışanlardan denizden bir

bağırta geldiğini öğrenmiş ve derhal şişme botu denize indirterek arama çalışmalarını başlatmıştır.

2.1.2 AYGEN MERT

AYGEN MERT isimli özel tekne ([Resim3](#)), 11.08.2018 günü öğleden sonra sportif balık avcılığı yapılması amacıyla üzerinde bulunan 2 kişiyle beraber Dalyan/Muğla'dan ayrılmıştır. Tekne, bir süre Ölüdeniz civarı seyretmiş ve Şahin burnuna doğru ilerlemiştir. Günün batmasına yakın Şahin burnunun 250-300 metre açığına 142 metre derinliğe demir atılmıştır. Akşamı burada geçiren tekne üzerindeki kişiler bir süre balık avlamaya uğraşmışlar daha sonra dinlenmek üzere istirahate geçmişlerdir. Kazazede A teknenin iskele tarafına, Kazazede B ise kıç tarafına uzanmıştır.

Kazazede A sabaha karşı ani bir gürültüyle irkildiğini, teknenin ters döndüğünü ve kendisini suda bulduğunu ifade etmiştir. Kısa bir şoktan sonra bağırmaya başlamış ve Kazazede B'yi aramaya başlamıştır. Kendilerine çarpan teknenin 25-30 metre sonra durduğunu ve bir süre sonra botla kendilerine doğru geldiklerini görmüştür.

2.2 Kaza Sonrası Gelişmeler ve Arama Kurtarma

Kazanın akabinde, DURAMAZ isimli tekneden indirilen bir şişme botla hareket eden personel hızla olay yerine ulaşarak yaralı kazazedeyi denizden almışlardır. ([Resim5](#)) Kazazede A beraberinde bir kişi daha olduğunu ifade etmiş ve arama çalışmalarına devam edilmiştir. Çevrede bulunan diğer gezi teknelerinin botları da olay yerine gelerek arama kurtarma çalışmalarına katılmıştır. Bu sırada DURAMAZ Kaptanı Sahil Güvenlik Komutanlığını aramış fakat başarıya ulaşamayarak donatanından yardım istemiştir. Donatanın ulaştığı Sahil Güvenlik bağlısı bot olay yerine ulaşarak arama çalışmalarına başlamış ve Kazazede B'yi olaydan bir saat sonra kaza yerinden yaklaşık 100-150 metre uzakta tespit etmiştir.

Kazazede B bota alınarak Sahil Güvenlik timi tarafından olay yerinde ilk yardım uygulanmış ve hızla kıyıya ulaştırılarak en yakın hastaneye sevk edilmiştir. Fakat kazazedenin hayatını kaybettiği öğrenilmiştir.

Resim 5: DURAMAZ Teknesi Joker Botu

2.3 Hasar Bilgisi

Kaza sonrası olay yerinden elde edilen görüntülerden AYGEN MERT isimli teknenin çarpmanın şiddetiyle kıç tarafının parçalanıp ters döndüğü ve kullanılamaz hale geldiği görülmüştür. DURAMAZ isimli teknede ise herhangi bir hasar olmadığı ifade edilmiştir.

[\(Resim6\)](#)

Resim 6: Kaza sonrası AYGEN MERT Teknesinden Alınan Bir Görüntü

BÖLÜM 3 – DEĞERLENDİRME

İncelenen deniz kazası değerlendirilirken, olayların sıralaması ve inceleme esnasında elde edilen veriler bir arada dikkate alınarak ve yanı sıra kök nedenleri üzerinde emniyet tavsiyelerine yol açan faydalı sonuçlara varmak için kazanın oluşumuna neden olan faktörlerin tespit edilmesi ve belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.1 Gözcülük

Köprüüstü seyir vardiyası sırasında düzenli olarak ifa edilmesi gereken en önemli görevlerden birisi tam bir işitme ve görme gözcülüğünün yerine getirilmesidir. Seyir vardiyası personeli bu görevini yerine getirirken, gemi çevresinde görülen ve geminin seyir emniyetini tehlikeye düşürebilecek su üstü araçları, fenerler ve şamandıralar gibi seyir alametleri ile duyulan gemi düdüğü seslerini azami ölçüde dikkate almalıdır.

Uluslararası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü Gözcülük başlıklı Kural 5 der ki;

“İçinde bulunulan durum ve koşullarda, durumun ve çatışma tehlikesinin tamamen değerlendirilmesini sağlamak üzere, elde mevcut tüm uygun araçların yanı sıra her tekne her zaman tam bir görme ve işitme gözcülüğü de yapacaktır”.

DURAMAZ isimli yatın Kaptanı, teknenin demir yerinden hareketi sonrası baş üstünde bir gemiciyi gözcülük için görevlendirdiğini, kendisinin köprüüstünde dümenin başında olduğunu ve radarının çalışır vaziyette olduğunu ifade etmiştir. Devamında, gece karanlığından dolayı AYGEM MERT isimli tekneyi üzerinde herhangi bir ışıklı ikaz bulunmaması sebebiyle ne radardan ne de gözle tespit edemediğini, bu nedenle herhangi bir kaçınma manevrası gerçekleştirmediğini ifade etmiştir.

Bununla birlikte AYGEM MERT isimli tekne üzerinde bulunan Kazazede A ile yapılan görüşmede, kaza saatinde teknede her taraftan görülebilecek bir ışık alametinin bulunduğunu fakat teknede radar reflektör bantlarının bulunmadığını ifade etmiştir. Kaza esnasında ise hem kendisinin hem de Kazazede B'nin uyumakta olduğunu ifade etmiştir.

Yukarıda bahsi geçen ifadeler ve elde edilen veriler üzerinde yapılan incelemede, DURAMAZ isimli yatta ne radar ne de gözle tam ve etkin bir gözcülük faaliyeti gerçekleştirilemediği, AYGEM MERT isimli teknede ise her iki kazazedenin uyuyor olması

nedeniyle çatışmanın önlenmesi için herhangi bir gözcülük faaliyeti planlanmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumlara bağlı olarak, her iki teknede de tam ve etkin bir gözcülük davranışı sergilenmemesinin kazaya etken olan ana faktör olduğu değerlendirilmiştir.

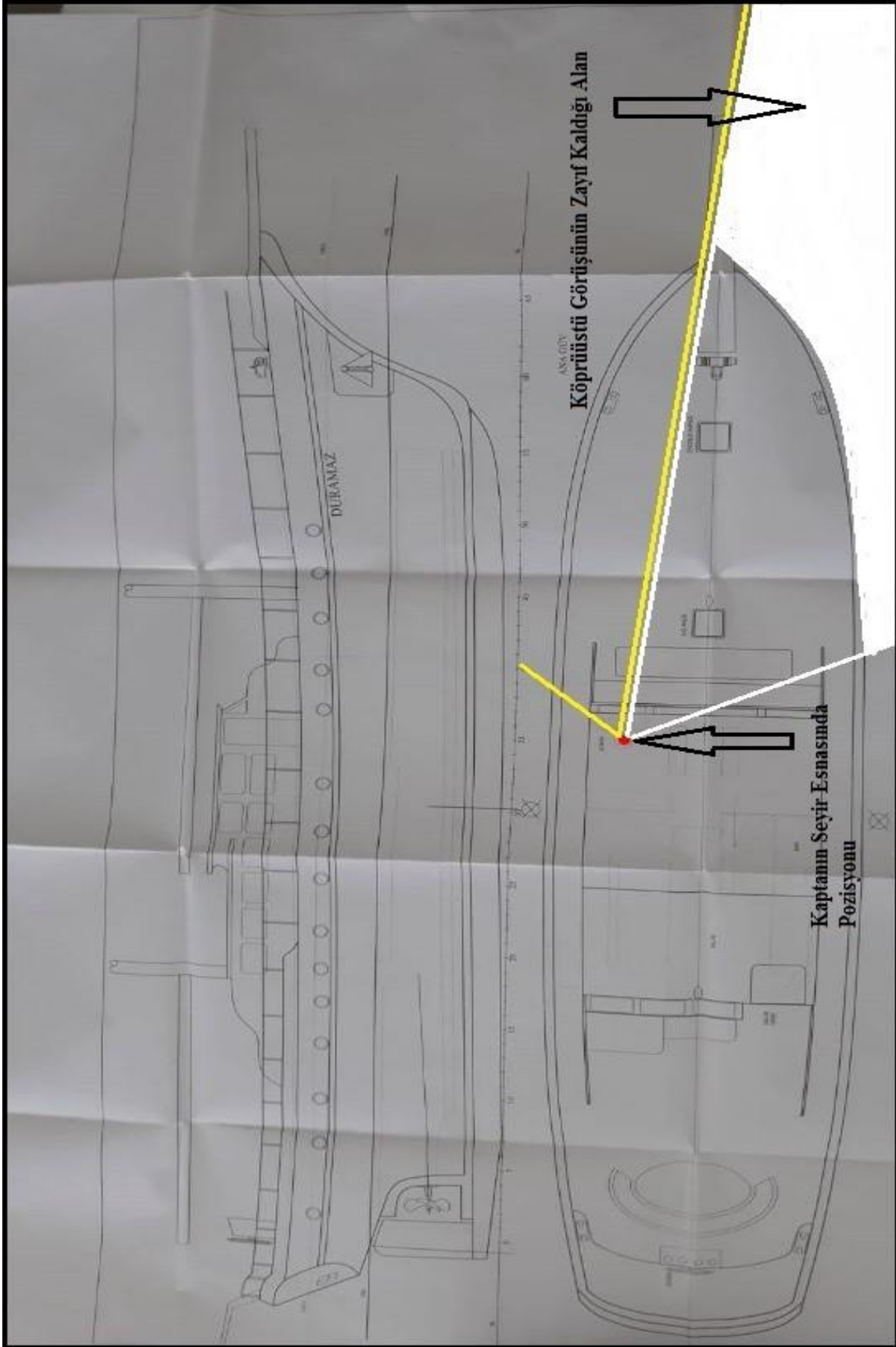
3.2 DURAMAZ Teknesinin Köprüüstü Yapısı

Resim 7: Kaza Esnasında DURAMAZ Teknesi Kaptanının Konumu

Resim 8: DURAMAZ Teknesi Köprüüstünün Görünümü

Resim 9: DURAMAZ Teknesi Genel Yerleşim Planından Dikey ve Yatay Birer Kesit

SOLAS² Bölüm 5 Kural 22 “Köprüüstü Görüş Alanı” başlıklı 3. maddesi der ki;

“İdarenin görüşüne göre, konvansiyonel olmayan tasarıma sahip gemilerde bu düzenlemeye uyum sağlanmadığında, bu kuralda öngörülene en yakın düzeyde bir görünürlük seviyesine ulaşmak için düzenlemeler sağlanacaktır.”

Yine, 17 Kasım 2009 tarihli ve 27409 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gemilerin Teknik Yönetmeliği “Köprüüstü Görüş Mesafesi” başlıklı 81. Maddesi der ki;

(1) Köprüüstünden görüş mesafesi, geminin seyir emniyetini olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde olmak zorundadır.

Gemilerin ana kumanda yeri köprüüstünde bulunan seyir vardiyası için görevli personelin, normal hız ve yük şartları altında, gemi seyir hâlindeyken tüm çevreyi iyi bir şekilde görebilmesi esastır. İnceleme esnasında DURAMAZ teknesinden elde edilen köprüüstü görüntüleri temel alınarak yapılan değerlendirmeye göre, Kaptanın bulunduğu konum itibarıyla tüm çevreyi iyi bir şekilde göremediği anlaşılmaktadır. ([Resim 7-8](#)) [Resim 9](#)'da bulunan teknenin kesitlerinden de kabaca anlaşılacağı üzere, Kaptanın köprüüstünde bulunduğu duruş pozisyonuna göre görüşün zayıf kaldığı bir alanın mevcudiyetinden bahsedebiliriz. Buna bağlı olarak AYGEM MERT standartlarında bir teknenin bu alanda görülememesi mümkün görünmektedir.

Yukarıda adı geçen hükümler ve inceleme esnasında elde edilen veriler göz önüne alınarak 2005 yılında inşası tamamlanarak hizmete giren DURAMAZ teknesinin Köprüüstü görüş alanının bahse konu standartları tam olarak sağlayamadığı ve bu durumun kazaya etken diğer bir faktör olduğu değerlendirilmiştir.

3.3 AYGEM MERT Teknesinin Seyre Elverişliliği

AYGEM MERT tipi şahsa ait teknelerin standartları “CE İşaret Yönetmeliği” ile 5 Mayıs 2017 tarihli ve 30057 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Gezi Tekneleri ve Kişisel Deniz Taşıtları Yönetmeliği”nde yer alan kurallara göre belirlenmiştir. Bu tip tekneler ulusal mevzuat gereğince, bağlama kütüğüne kaydedilmeden önce yukarıda anılan yönetmeliklere

² SOLAS: Uluslararası Denizde Can Emniyeti Sözleşmesi

göre uygunluk denetimi yapılır. Eğer uygunsa bağlama kütüğüne kaydedilerek seyrine izin verilir.

AYGEN MERT isimli teknenin 2016 yılında bağlama kütüğüne kaydı yapılarak seyrine izin verilmiştir. Kaza sonrası yapılan görüşmelerde, teknenin gece şartlarında hiçbir şekilde görülemediği ve radardan ekosunun tespit edilemediği ifade edilmiştir. Teknenin yapısı gereği radar ekosunun varlığından söz edebilmemiz için üzerinde olması gereken radar reflektörlerinin bulunup bulunmadığı anlaşılamamış, ayrıca her ne kadar Kazazede A tarafından teknede fener bulunduğu ifade edilse de ışık şiddetinin etraftaki diğer tekneler tarafından fark edilir şiddette olmadığı değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda, bu tip teknelerin bağlama kütüğüne kaydı yapıldıktan sonra ilgili mevzuatlar kapsamında seyre elverişliliğinin etkin olarak denetlenmemesinin kazaya neden olan diğer bir faktör olduğu değerlendirilmesi yapılabilir.

3.4 Benzer Kazalar

Daha önce incelemesi tamamlanan ve 29 Mayıs 2019 günü yayımlanan ERDEMLER 5 feribotu ve bir özel tekne arasında meydana gelen çatışmaya ilişkin raporda, kazazede özel teknenin bağlama kütüğüne dahi kayıtlı olmaması ve seyre elverişliliğinin bulunmaması, AYGEN MERT teknesi ile ilgili değerlendirilmesi yapılan seyre elverişlilik hususlarıyla benzerlik göstermektedir.

Bu tip teknelerin bağlama kütüğüne kayıtlarının önemli bir husus olduğu, ancak seyre elverişliliğinin etkin olarak denetlenmemesinin seyir emniyeti açısından önemli riskler taşıdığı benzer kazalar ile ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, ticari olarak işletilen deniz araçlarının sigortalandırılması, Deniz Alacaklarına İlişkin Gemilerin Sigortalandırılması ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik ile zorunlu hale getirilmekte olup, bu ve benzeri tipteki özel teknelerin sigortalandırılması ise tavsiye seviyesinde kalmaktadır. Dünya ölçeğinde bu ve benzeri tipteki özel teknelerin liman ve marinaları kullanabilmeleri için teknelerinin sigortalı olma gerekliliği bulunmaktadır. Özellikle seyre elverişliliğinin sürdürülmesi açısından sigorta denetiminin bu tip tekneler üzerinde beklenen etkiyi gösterebileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM 4 – SONUÇLAR

- 4.1** DURAMAZ isimli ticari yatta gözcülük hareketi, tam ve etkin bir biçimde sürdürülememiştir.
- 4.2** AYGEM MERT isimli özel teknede yer alan iki kişi kaza saatinde uyuduğu için herhangi bir gözcülük planlaması yapılmadığı anlaşılmıştır.
- 4.3** DURAMAZ isimli ticari yatın köprüüstü görüş alanı, SOLAS Sözleşmesi ile Gemilerin Teknik Yönetmeliğinin ilgili hükümlerinde belirtilen standartları karşılamaktan uzaktır.
- 4.4** AYGEM MERT isimli özel teknenin gece saatlerinde hem radarla hem de gözle fark edilebilmesi için taşıması gereken seyir alametlerinin yetersiz olduğu anlaşılmıştır.
- 4.5** AYGEM MERT gibi özel teknelerin bağlama kütüğüne kaydı sonrası ve kaydının yenilenmesi sürecinde seyir elverişliliklerinin takibi etkin şekilde yapılmamaktadır.

BÖLÜM 5 - TAVSİYELER

Yapılan kaza incelemesinden elde edilen analiz ve sonuçlar dikkate alınarak aşağıdaki tavsiyelerde bulunulmuştur.

Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğüne

19/05-19 AYGEM MERT gibi özel teknelerin bağlama kütüğüne kaydı öncesinde, sonrasında ve kaydının yenilenmesi sürecinde seyir elverişliliklerinin denetlenebilmesi amacıyla etkin tedbirlerin alınması,

Deniz Ticareti Genel Müdürlüğüne

20/05-19 İlgili mevzuat ile düzenlenen ticari faaliyette bulunan deniz araçlarına ilişkin sigortalandırma gerekliliğinin, özel amaçla kullanılan deniz aracı sahiplerini de teşvik edecek şekilde önlemlerin alınması,

Kaptan Yatçılık Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.ne

21/05-19 Uluslararası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü gereğince filolarında gözle, radarla veya diğer elektronik seyir yardımcılarını vasıtasıyla tam ve etkin gözcülüğün sürdürülmesi amacıyla filo geneline bir sirküler yayınlanması,

Tavsiye olunur.